

יביע אומר - הר גילה

שופטים | גליון 316

ז' אלול תשפ"ב
להפצת העלון / הארות / הקדשות
יעקב - 0528445949

זמני היום אופק ירושלים

מוצ"ש ר"ת	מוצ"ש	כניסת שבת
20:24	19:37	18:47

העלון מוקדש לרפואת והצלחת הגאון הגדול הר' בן ציון מוצפי בן מובה שליט"א | אסתר בת ראושנה | עמית בת תקוה | שיראל בת אור לרפואת - דניאל בן גול, דוד יהונתן דניאל בן מובה, אביסל בת רעיה הי"ו | לע"נ - אהרון בן שירין, שמחה בת ראושנה | יונתן-חומר בן מול, ורד פרחיה בת בתיה, שיר בת אסתר | להצלחת - מתפללי בית כנסת "יביע אומר" הר גילה. יוסף בן רעיה הי"ו

מורנו ורבנו הלכה למעשה

עפ"י גאון עוזנו ותפארתנו מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
ובנו הראשון לציון הרה"ג יצחק יוסף שליט"א

מעט מהלכות חודש אלול: א. נוהגים לקום באשמורת הבוקר לומר "סליחות", החל מיום ראש חודש אלול עד יום הכפורים. כי מסורת בידינו שמשה רבינו עלה אל הר סיני להביא את הלוחות הברית השניות בראש חודש אלול, וירד עם הלוחות ביום הכפורים, וכל 40 יום הללו היו ימי רחמים ורצון לכל עם ישראל, וביום הכפורים נתרצה הקב"ה לישראל בשמחה, ואמר למשה רבינו: "סלחתי כדברך". (חזון עובדיה ימים נוראים)

ב. הזמן הראוי ביותר לאמירת הסליחות בימים אלה, הוא מחצות הלילה ואילך, שאז הוא עת רצון לפני השל"ת, אך בחצי הראשון של הלילה אסור לומר סליחות ו"ג מדות. ואם ישן, צריך לבדוק ברכת התורה קודם אמירת הסליחות, מפני הפסוקים הנאמרים בסליחות. **ויחיד שנמצא בבית כנסת שנוהגים לומר שם סליחות ו"ג מדות קודם חצות לילה, ישב בדד וידום, ולא יענה ו"ג מדות עמהם, ויותר טוב שיצא משם.**

ד. הסליחות שנתקנו בלשון ארמית, כגון רחמנא, דעני לעניי, מחי ומסי, אין ליחיד לאומרם, מפני שאין מלאכי השרת מכירים בלשון ארמי, אבל כשיש עשרה מישראל, אין הצורך זקוק לעזרת מלאכי השרת, כי השכינה עמהם.

ה. עיקר אמירת הסליחות צריכה להיות בכוונה ובנחת ובמיתון ובהכנעה יתירה, ובפרט ה"ג מדות, וכמו שכתוב תחנונים ידבר רש, ויש לו להבין מה שמוציא מפיו, בלב נשבר ונדכה. ולכן הנוהגים לומר: עננו אבינו עננו, ועשה למען, במהירות רבה ובחפזה, לא יפה עושים, וצריך לבטל מנהגם לאומרם במיתון. ואלה שאונסים עצמם מן השינה ובאים לבית הכנסת להשמיע במרום קולם, בקול רנה, ואומרים הסליחות בקול רם ונשא כדרך ששרים פיוטים ונגינות, הרי הם כיורשים תרתי גיהנם, שמאבדים שינתם ללא תועלת, ואדרבה יוצא שכרם בהפסדם, כי הלא זה שמם "סליחות" ולא "צעקות".

ו. החי יתן אל לבו בעת אמירת הוידי והסליחות, לפשפש במעשיו ולחזור בתשובה שלמה, ולהוסיף מצות ומעשים טובים, בהתקרבו ליום הדין שאז שוקלים זכויותיו ועונותיו של כל אדם.

ז. יש לצבור לומר גם תיבות "ויעבור ה' על פניו ויקרא" בלחש עם הש"צ, ואחר כך יאמרו בקול רם, ה' ה' אל רחום וחנון וכו'. וצריך להפסיק בין ה' ה', על ידי שיטעימו הפסק (הפ"א בקמץ), ומי שאינו עושה כן עונשו רב. וכשאומר ה' ה' יש לכפוף קומתו קצת בשחיה. ואין צריך להרים עקביו מהקרקע כשאומר ה' ה' כמו שעושים בקדושה, אלא יישר רגליו ויאמר ה"ג מדות בכוונה.

ח. אם הזמן מצומצם ואי אפשר לומר כל הפיוטים שבסליחות, מפני שהגיע זמן התפלה, ידלגו "אם אפס רובע הקץ", ויתחילו, זכרון לפניך בשחק. וכן ידלגו כפי הצורך. שמעלת אמירת ה"ג מדות חשובה יותר מפיוטי הסליחות הללו. אין לנהוג למנות המדות באצבעותי, במנין ה"ג מדות הרחמים שבפסוק ויעבור, אלא יאמרם בסתם, ורחמנא לבא בעי. המשך בדף אחרון.

חברי בית הכנסת 'יביע אומר' מקדמים בברכה את
הרב משה קצין שליט"א

המתארח עימנו בשבת - להלן זמני תפילות ושעורי התורה

יום שבת

יום שיש

07:45 שחרית ודרשה הרב

18:30 שיר השירים

15:30 תהילים לילדים

18:47 מנחה

16:00 שעור תורה עם הרב

קבלת שבת ודרשת הרב

בבית הכנסת 'יביע אומר'

ערבית

17:30 מנחה ואח"כ סעודה שלישית

21:45 שעור תורה

לע"נ נשמת לאה בת רחל בבית הכנסת

19:10 שעור תורה עם הרב

עם הרב בבית הכנסת

19:37 ערבית ולימוד תנא דבי אליהו

טעמו וראו כי טוב ה'

כל יום בבית הכנסת בשעה 05:00 סליחות, שחרית בשעה 06:00, מנחה - 20 דק' לפני שקיעה שעור תורה ותפילת ערבית, לאחר ערבית - מתקיים השעור היומי

יום א' - הרב גדעון מזרחי שליט"א - הלכה שולחן ערוך

יום ב' - הרב אהרון קצין שליט"א - עין יעקב

יום ג' - הרב ניתאי כדורי שליט"א - מוסר

בשעה 21:00 גמרא מסכת תענית.

יום ד' - הרב גדעון מזרחי שליט"א - הלכה שולחן ערוך

בשעה 20:30 חברותות אישיות - ארגון לב לאחים

יום ה' - הרב אהוד דהאן שליט"א - פרשת שבוע

צאור תורה תשפ"ב ימי' je בשעה 21:00

אצרת נשים פתוחה

בשבת הבאה יתארח הרב דוד בוארון שליט"א

'הכל תלוי בי'

כתב הרמב"ם (פרק ה' מהלכות תשובה הלכה א והלאה) הרשות נתונה לכל אדם, אם רצה להטות עצמו לדרך טובה ולהיות צדיק הרשות בידו וכו', כל אדם ראוי להיות **צדיק כמשה רבינו** או **רשע כירבעם**, או חכם, או סכל (טיפש), או רחמן או אכזרי, או כילי או שוע, וכן שאר כל הדעות, ואין מי שיכפה עליו או גוזר עליו, ולא מי שמושכו לאחד משני הדרכים, אלא הוא מעצמו ומדעתו נוטה לאי זו דרך שירצה, הוא מה שירמיהו אמר, מפי עליון לא תצא הרעות והטוב, כלומר, אין הבורא גוזר על האדם להיות טוב או להיות רע.

וממשיך הרמב"ם, ואילו היה גוזר על האדם להיות צדיק או רשע, היאך היה מצווה לנו על ידי הנביאים עשה כך ואל תעשה כך, הטיבו דרכים ואל תלכו אחרי רשעכם, והוא מתחילת ברייתו כבר נגזר עליו, או תולדתו תמשך אותו לדבר שאי אפשר לזוז ממנו, ומה מקום היה לכל התורה כולה, ובאי זה דין ואיזה משפט נפרע מן הרשע, או משלם שכר לצדיק, השופט כל הארץ לא יעשה משפט? לפיכך דנים אותו לפי מעשיו, אם עשה טובה מטבין לו, ואם עשה רעה מרעין, הוא שהנביא אומר: "מידכם הייתה זאת לכם, גם המה בחרו בדרכיהם".

יוצא אם כן מדברי קודשו של הרמב"ם, שהכול ביד האדם עצמו בעניין הרוחניות, [שבעניין הגשמיות אמרו (נדה ט"ז):] אותו מלאך הממונה על

השקפה יהודית- הרב אהרון קצין**'דבקות'**

הנה בפרשה מובא את איסור לקיחת שוחד כמו שכתוב (טז, יט) 'ולא תקח שוחד'.

דבר מעניין כתב החיד"א ב"נחל קדומים": **לפעמים אדם עושה עבירה ומצליח, וזהו 'שוחד' מהסטרא אחרא, שמנסה להוכיח לו שגם מעבירה מצליחים. אבל מי שמוח לו בקדקדו, יודע ומבין שלפי האמת ההצלחה הזו היא רק לזמן מועט. בְּחֻן לְשׁוֹן הַזֶּהב שֶׁאִמְרוּ חֲז"ל ש'השעה משחקת לו', שעה דייקא, כלומר זמן מועט, אבל סופו שיפסיד כל מה שהרויח מהעבירה.** ועוד בענין השוחד, חיזוק רב אפשר לקבל מדברי חז"ל שהסבירו את המילה 'שוחד' = **שוהא חד**, ומפרש רש"י שהנותן והמקבל נעשים **'לב אחד'**.

בואו נלמד מכאן שכאשר אנחנו מקבלים מתנה או טובה מפלוני, עד כמה ראוי לנו לחוש לטובתו של הנותן, שהרי הנותן והמקבל נעשים לב אחד, **ועל אחת כמה וכמה, שעלינו להיות דבוקים בה' ית' המיטיב עימנו בכל עת ובכל שעה בטובות גדולות ועצומות!**

אחת האפשרויות היעילות העומדות לפנינו להתדבק בבורא, היא בענין הברכות. החיזוקים שהאדם עושה בנושא זה, המאמצים וההשתדלויות לכוון טוב יותר, יעלו לרצון לפני אדון כל, ויוכיחו שאנחנו רוצים להידבק בו, באמת.

מעשה נפלא ראיתי בספר **'ברכי נפשי'** (דברים, עמ' שכ"ח) שכדאי לדעת אותו, וזה תוארו: המנהג אצל אחינו האשכנזים שלא להביא תזמורת לחתונות בירושלים, ידוע לכל. ואכן מי שמשתתף בחתונות הנערכות בירושלים, יכול להרגיש את השתתפותם של המסובים באבל על חורבן בית המקדש, כאשר בתזמורת יש רק מתופף וזמר אחד.

גם לאחר שהמתופפים עושים מאמצים להקביל קולותיהם לצלילים של 'תזמורת אמיתית', עדיין אין כלל מה להשוות, וצורתו של התיזמור בחתונות הירושלמיות מזכיר לכולנו את הפסוק 'אם אשכח ירושלים תשכח מיני'. מה שרבים אינם יודעים הוא שהחיזוק העיקרי לתקנה זו, החל לפני כ-145 שנים, ככפרה עבור ישראל, לאחר סדרה של אסונות שהתרחשה בירושלים עיר הקודש.

הדברים מובאים בהרחבה בספר הזכרון 'בית אבא - תורת אמך', שהוציא הרה"ג רבי אשר זאב לוריא זצ"ל, הדברים הם מרתקים לכשעצמם, ואנחנו מצטטים את עיקרי הדברים.

השנים תרכ"ה-תרכ"ו היו עת צרה לישוב הירושלמי שהוקם מחדש. מחלת החולי-רע השתוללה בעוז והפילה חללים רבים. אבל גם לאחר כוס הדמעות ששתתה עיר הקודש בשנים ההן, היה באסון הנורא שהתרחש בחודש שבט של שנת תרכ"ה, כדי לגרום צער ויגון נוראיים. מחלת החולי-רע הכריעה אז גם את הגאון מקוטנא זצ"ל.

יהודי ירושלים היו באבל גדול, ורבני העיר, הגאונים רבי מאיר אויערבך ורבי שמואל מסלנט, קראו לציבור לחזור בתשובה, ותלו את האסון בכך שיהודי ירושלים אינם נוהגים דיים כבוד זה בזה.

בקיץ תרכ"ה הוקל מעט המצב, ונדמה היה כי הנה המגפה נעצרה. ברם, בתחילת חורף תרכ"ו התפרצה שוב המגפה בכל עוזה. בג' לחודש מרחשוון נפטר הגאון **רבי יוסף זונדל מסלנט**, רבו של רבי ישראל סלנטר זצ"ל, וכעבור עשרה ימים נוספים עלה גם הגאון הקדוש **רבי נחום משאדיק זצ"ל** בסערה השמימה.

ההיריון, לילה שמו, והוא נוטל הטיפה ומעמידו לפני הקדוש ברוך הוא, ואומר לפניו ריבונו של עולם! טיפה זו מה תהא עליה? גיבור או חלש, חכם או טיפש, עשיר או עני, ואילו צדיק או רשע לא נאמר, וכמו שאמר רבי חנינה הכול בידי שמים חוץ מיראת שמים. שהאדם יכול להיות צדיק גדול ויכול לרדת ולרדת ולהשחית מעשיו ומידותיו עד שהפך עצמו לרשע.

מורי ורבותי, אנחנו כבר בעיצומו של חודש הרחמים והסליחות הוא חודש אלול היקר. זה הזמן לבחור נכון ואין הכוונה ל"בחירות" לכנסת. אלא לראשות הממשלה הפרטית של כל אדם בתוך ליבו.

כן, כן אפשר לבחור למשול ביצריו הרע, הכל עניין של רצון שהרי זוהי הבחירה הנתונה בידי האדם. אומנם אי אפשר לכתוב דרך תשובה אחת לכל בני האדם וכל אחד ישאל את עצמו במה אני יכול לתקן דרכי.

אך עם זאת העצה היעוצה היא- 'תשועה ברוב יועץ' ו-אישי את אחיו יעזורו! כלומר כל אחד צריך להגיע לבית הכנסת לשמוע דברי חיזוק מהרב "שמדבר" אליו, ובכך ישמע דרכים ויתעורר בתשומת ליבו אל הדברים אותם הוא צריך "לשפר" בעבודת השם ובין אדם לחבירו.

ההליכה לשעורי התורה יכולה להיות תחילת התשובה והתעוררות למודעות למצב האישי. ובעז"ה נזכה לסייעתא דשמיא. שבת שלום.

רבי נחום היה יושב כל היום מעוטף בטלית ותפילין על התורה והעבודה, ורוב ימיו עברו עליו בתענית, כמעט לא הניח יום שלא הלך אל הכותל המערבי והניח שם את ראשו בין ברכיו להתפלל על צרות ישראל וגלות השכינה. פטירתו בגיל צעיר זעזעה את כל העולם היהודי, וגדולי ישראל הריצו אגרות לירושלים על מה עשה ככה ה' לעמו.

אחיו של רבי נחום, רבי יעקב לייב, שהיה ראש בית הדין בירושלים ונמנה על חכמי המקובלים בישיבת "בית אל", וראש המקובלים הגאון רבי רפאל ידידיה אבולעפיה זצ"ל (בעל סידור היר"א) הביאו אף הם ברבים את צערם הנורא על פטירתו ללא עת של רבי נחום.

כבר בימי ה'שבעה' החל רבי מאיר אויערבך לבקש מרבי רפאל אבולעפיה שיעשה שאילת 'חלום' מדוע יצאה הגזירה הנוראה, אך הוא סירב לענות.

רבו של רבי רפאל אבולעפיה, הגאון המקובל **רבי רפאל אברהם שלום שרעבי**, נכדו של הרש"ש, סח פעם לתלמידו, כי הצרות שבאו על יושבי ירושלים הן מחמת שאינם זיהרים דיים בכבודו של שריד בית מקדשנו, אך הזיהרו שלא יגלה זאת עד שיקבל על כך רמז משמים.

קצת לא יכול היה לעמוד בצערו של רבי מאיר אויערבך, ובאשמורה השניה כשהגיע רבי מאיר לישיבת המקובלים ללמוד עד עלות השחר, עסקו שני הצדיקים הללו בענין 'שאלת החלום', והכינו את עצמם לשאלה זו.

רבי מאיר לא קיבל קהל באותו יום, וטבל ש"י טבילות במקווה של רבי ישמעאל כהן גדול במעין השילוח, וערך את 'שאלת החלום' כפי שהורה לו הרב אבולעפיה כשהיא כתובה על קלף בקדושה וטהרה, והוא עצמו התענה כל היום.

בחצות הלילה, התעורר רבי מאיר והתעלף מיד, בראותו את הפסוק בשיר השירים: **"דוֹמָה דוֹדִי לְצִבִי אוּ לְעֵפֶר הָאֵילִים הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחַר פְּתָלָיו מְשַׁיֵּחַ מִן הַחֲלֹנוֹת מְצִיץ מִן הַחֲרוֹכִים"**, חז"ל דרשו פסוק זה על הכותל המערבי.

הוא רץ אל הרב אבולעפיה שהמתין לו כבר, וסיפר לו (הרב אבולעפיה) כי שמע בחצות קול המכריז: **מי גילה רז זה לבני?**

הרב אבולעפיה הסביר לו כי יהודי ירושלים, ששריד בית מקדשנו השמם נמצא תמיד בסמוך להם ולנגד עיניהם, דינם כמי שמתו מוטל לפניו, וכשמזמרין בשמחות בכלי זמר ורוקדים ומטפחים עד כדי שכחת המקדש, תובע הכותל המערבי את עלבוננו!

רבי מאיר אויערבך קרא עם שאר בתי הדינים, לכל יהודי ירושלים להתאסף בתפילה על יד הכותל המערבי בליל שישי של אותו שבוע, בחצות לילה. אחרי התפילה, עלו גדולי ירושלים לדרוש, וקראו לקהל לחזור בתשובה שלימה.

רבי יעקב לייב, אחיו של רבי נחום, חזר על דברי הגמרא במסכת שבת שבזמן שנפטר רב גזרו שלא יביאו כלי זמר לשמחת נישואין, ואדם אחד עבר על התקנה ונענש משמים.

והראב"ד המשיך: אנחנו מצויים בתקופה קשה, כאשר במשך השנה האחרונה נפטרו שלשה אדירי תורה במיטב שנותיהם; האם אין זה הזמן לחדש את הגזירה שנגזרה בפטירתו של רב, וכל אחד מאיתנו ימעט בשמחתו?

והמשיך רבי יעקב לייב להרעים בקולו: בגזירת הבתי דינים וכל חכמי התורה בעיר הקודש, ובהסכמת חכמי המקובלים והמכוונים חסידי בית אל, אנו גוזרים באיסור חמור לבלתי יהין איש או אשה לשורר בכלי זמר בנישואין, ואיסור זה חל הן על החתן והכלה והמחותנים, והן על המשוררים

'להרבות עיסוק בטוב'

באחת הנסיעות של הרב יוסף שלמה כהנמן זצוק"ל, מייסד וראש ישיבת פונובוז', לאיסוף כספים עבור ישיבת פונובוז'. הגיע לביתו של עשיר גדול להתרימו עבור הישיבה. העשיר ניצל את ההזדמנות להעלות שאלה שמציקה לו זמן רב. ותמה באזני הרב מדוע האוניברסיטאות מצליחות לאסוף תרומות בקלות ואילו הישיבות אינן מצליחות לאסוף תרומות בקלות. אלא ראשי הישיבות מכתמים את רגליהם מעיר לעיר לאסוף פרוטה לפרוטה.

ענה לו הרב: כדרכם של יהודים, אענה בקושיה. בפרשת שופטים נאמר בענין ערי מקלט "שְׁלוֹשׁ עָרִים תִּבְדִּיל לָךְ בְּתוֹךְ אֶרֶץ. תִּכְוֶן לָךְ הַדֶּרֶךְ וְשְׁלֹשֶׁת אֶת גְּבוּל אֶרֶץ". ואמרו חז"ל: "מקלט היה כתוב על פרשת דרכים". למדנו כי בכל הצמתים יש תמרורים ושלטים המציינים את הדרך הקצרה ביותר לעיר המקלט הקרובה אליה נס רוצח בשגגה.

לעומת זאת לגבי דין עליה לרגל נאמר "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ה' אלוך בפקום אשר יבחר". ולא מצאנו חיוב להציב תמרורים ושלטים על הדרך ירושלימה.

מדוע לדרך של הרוצחים הנסים לעיר המקלט היו מכוונים שלטים "מקלט מקלט", ואילו לאלו שעולים לרגל לראות בבית המקדש, לא ראינו שהציבו שלטים לכוון להם הדרך לירושלים?

העשיר קיבל את השאלה אך לא ידע תשובה. הרב ענה מיד בטוב טעם: כאשר רוצח בורח לעיר מקלט, אם יפגוש מאן דהו ויתחיל לשאול אותו מהי הדרך הקצרה ביותר לעיר המקלט, מן הסתם יחזור אותו אדם את הרוצח מדוע הוא בורח, מה קרה, ואך אירע הרצח, וכך יוצא כי שני יהודים מדברים על מעשה כה נורא, והקדוש ברוך הוא אינו חפץ שישוחחו על חטאים ויזהמו את האוויר".

לעומת זאת כאשר עולה יהודי לרגל, ופוגש את חבירו ושואל אותו, איזו היא הדרך ירושלימה, אזי הם מדברים על העליה לרגל, ומשוחחין על הזכות הגדול לראות פני האדון אלקי ישראל. ומתוך דיבורים העוסקים בעניין המצווה מתעורר ליבם לחיבוב המצוות.

כך הוא לענייננו. ה' רוצה שידברו כמה שפחות על אוניברסיטאות ולכן הוא מיד דואג להם לכסף. על מנת שראשי האוניברסיטאות לא יסתובבו בעולם ויפיצו את רעיונותיהם ויגרמו להרבות דיבורי כפירה בעולם.

לעומת זאת הקדוש ברוך הוא מעוניין כי ראשי הישיבות יסתובבו בעולם ויפיצו תורה ככל האפשר. במקומות רבים הם צריכים להסביר מהו הרעיון עליו בנויה הישיבה. ומתוך כך מתעורר לב יהודים רבים לעסוק בתורה ובמצוות. לפיכך הוא מאלץ אותנו ראשי הישיבות לכתת רגליים.

היסוד הגדול בדברי הרב כהנמן זצוק"ל הוא כי העיסוק ברע, מוליד רע באדם. לעיתים בכך שהוא כבר אינו מזדעזע מן הרע כבתחילה. ולעיתים מעלה רעיונות לאנשים לבצע דברים מסויימים.

וכעין זה מביאה הגמרא במסכת בבא בתרא: "אמר רבן יוחנן בן זכאי אוי לי אם אומר (את הרעיונות שהרמאים מרמים בהם את האנשים) אוי לי אם לא אומר. אם אומר שמא ילמדו הרמאין (רעיון שעדיין לא ידעו) ואם לא אומר שמא יאמרו הרמאין אין תלמידי חכמים בקיאין במעשה ידינו (אינם יודעים איך אנו מרמים)".

בדורות האחרונים ירד מאוד סף הזעזוע מעברות ופשעים. למשל, אם בעבר היו מזדעזעים מעצם שמיעה על קיומו של שוד כלשהו. כיום רק אם השוד אלים ונועז אנו מזדעזעים.

אמנם יש סיבות רבות לדבר. אך אין ספק כי כלי התקשורת נוטלים חלק משמעותי בענין זה. כאשר כלי התקשורת מדווחים על פשע כזה או אחר ואנו שומעים זאת, הם גורמים לנו לקהות חושים.

לא לחינם יצאו גדולי ישראל בעבר נגד האזנה לרדיו וצפייה בטלוויזיה. כי גם במידה ואין בעיה של תכנים לא צנועים, עדיין קיימת בעיה בעצם בחירת התכנים המשודרים.

התורה מלמדת אותנו כי ככל שנעסוק יותר בדיבור על תורה ומעשים טובים, כן נתעורר לתורה ומעשים טובים. **העיסוק בטוב גורר טוב.**

אם משליכים זאת על ההנהגה בבית, נראה כי בית בו העלו על נס את הדברים הטובים שעשו הילדים, הילדים גדלו והתפתחו כראוי.

לעומת זאת, בית בו היו עסוקים בשיחה ובקורת על הדברים הרעים שהילדים עשו, לא בהכרח השיג את מטרתו בחינוך הילדים.

אסי ובר הם זוג חוזרים בתשובה טריים יחסית. הורים לשלושה ילדים בגילאי 4 עד 11. אסי ובר מתקשים מאוד בחינוך הילדים. לטענתם בתקופה האחרונה הילדים עושים דברים הפוכים מן המתבקש.

אסי הסביר כי דברים רבים שהיו נוהגים לעשות בעבר הם אינם עושים כעת. ואילו הילדים ממשיכים לנהוג כפי שנהגו טרם החזרה בתשובה. ולמרות שהם אומרים לילד לא לנהוג כך, הילד ממשיך לנהוג כך.

מתוך הדברים התברר כי אסי ובר מותחים ביקורת על ההתנהגות ה"חילונית" של הילדים.

בקשתי מהם להחליף את אופן הדיבור ובמקום למתוח ביקורת על ההתנהגות ה"חילונית", לשבח את הילדים במקרים בהם הם נוהגים כראוי. למשל, ילד שיתלבש בצורה מכובדת וצנועה, יזכה למחמאות על הופעתו. לעומת ילד שהתלבש בסגנון חילוני, שלא יתייחסו להופעתו. כמובן יש להקפיד אפילו לא למתוח ביקורת.

למרות הקושי הגדול בר ואסי סיכמו ביניהם כי כל אחד יזכיר לשני את אופן ההתייחסות הנכון לילדים. ובעזרת ה' הילדים ירצו לקבל עוד ועוד מחמאות וינהגו כראוי.

אך בקשתי מהם בנוסף כי השיח בבית יהיה על דברים טובים. לספר זה לזה אלו דברים טובים אירעו להם היום וכדומה. ככל שהשיח יהיה ממוקד בטוב, כך הבית כולו יתמקד בטוב. שבת שלום ומבורך.

לייעוץ וסיוע ניתן להתקשר 0523898468.

'משולחן בית הדין'

שאלה: אמנון טייל במהלך בין הזמנים באוסטריה. באחד הטיולים נכנס לחנות מוצרי חשמל וראה על אחד המוצרים מחיר זול מאוד.

אמנון משוכנע כי חלה טעות בתמחור של המוצר. די ברור לו כי מישוהו בחנות טעה. אולי אפילו האחראי על הדבקה מדבקות המחיר על המוצרים.

האם אמנון צריך להעיר את תשומת לבו של בעל החנות הגוי לטעות? או שאפילו מותר לו לנצל את הטעות ולקנות את המוצר במחיר הזול?

פתרון לחידה משבוע שעבר:

חידה

- מאיזה פסוק למדים שממתינים לביצוע גזר דין מוות עד לרגל?
- א. מה מספר הנשים המכסימלי שמותר למלך לשאת? ב. ממי לומדים דין זה?
- "לא ימצא בך מעון ומכשף". ציין 2 פירושים למושג מעון?
- כמה ערי מקלט היו בסך הכל?
- באיזה פסוק בפרשתנו כתובות 5 מילים רצופות כפולות?

- מאיזה פסוק לומדים את הכלל: "המודה בעבודת כוכבים ככופר בתורה כולה?" **תשובה**- מהפסוק: "וסרתם מן הדרך...ללכת אחרי אלוקים אחרים" (י"א, כח')
- איזה כינוי ניתן בפרשתנו לעיר שכם? (רש"י י"א, ל) **תשובה**- אלוני ממרא
- כיצד מפרש רש"י את המילים: "מנוחה ונחלה?" **תשובה**- מנוחה- שילה. נחלה- ירושלים.
- ציין 2 פירושים לפסוק: "רק חזק לבלתי אכול הדם" (י"ב, 23). עיין פסחים ט"ז **תשובה**- לפי רבי יהודה בגלל שהיו שטופים בתאוה לאכול דם נזקקו לחיזוק. לפי בן עזאי כדי ללמוד קל וחומר ממצוה קלה זו ולהתחזק בכל המצוות.
- מפני מה טמאים: א. הגמל ב. החזיר? **תשובה**- א. גמל לא מפריס פרסה ב. חזיר לא מעלה גרה.

חברי הקהילה שואלים

האם יש חיוב לבדוק את המזוזות שבבית וכן את התפילין בכל שנה ושנה בחודש אלול, או שזה מנהג ממידת חסידות?

להלכה יש חיוב לבדוק המזוזות פעמים בשבע שנים, כלומר כל שלוש שנים וחצי, ומכל מקום נהגו ממידת חסידות לבדוק את מזוזות הבית בחודש אלול, ויש שנוהגים גם לבדוק את התפילין ומעיקר הדין אין חיוב לבדוקם כיוון שמניחים אותם כל יום, וברוך ה' שזיכנו בקהילת יביע אומר בכל שנה ושנה לבדוק מזוזות הבתים ורבים מבקשים זאת ומהדרים בחסידות, וכבר בצעירותו של מרן רבנו עובדיה זצוק"ל, היה יושב ובודק מזוזות ותפילין לזכות הרבים ורבים השיב מעוון, אמנם צריך לדעת שלא די בכך וכשקונים תפילין או מזוזות, יזהרו לקנות אותם מאדם ירא שמים שתלמידי חכמים סומכים עליו, שאם ח"ו אינו כזה לא תועיל הבדיקה, שאיך נדע שכיוון בכתיבת ה' ושלא תיקן במקום שאסור לתקן, ויש בזה ניסיון גדול שלפעמים יש לסופר הפסד גדול, ואם אין יראתו קודמת לחכמתו יכול להכשיל הרבים, וכן צריך להזהר ביותר שלא יניח התפילין ברכב לזמן מרובה כיוון שהחום הגדול יכול לגרום למריחת ומחיקת אותיות ולפסילת התפילין, וכן שלא להניח התפילין על שיער רטוב או מזיע ביותר, וכן המזוזה צריך שלא יגיע אליה שטף מים רבים, ואם לא נזהר בזה יש לבדוק התפילין והמזוזות מחשש שנוזקו. וכיוון שעסקנו בכך כאן המקום להעיר מה שרבים בודקים המזוזות על כל דבר שארע להם (וכבר אמרו בבדיחותא

שבקשה אשה אחת לבדוק מזוזות הבית בדחיפות, וששאלו אותה על מה ולמה רוצה לבדוק המזוזות, אמרה שבנה החליט לחזור בתשובה והיא מודאגת מזה... ואשריהם ישראל שמדקדקים במצוות, אמנם לימדונו רבותינו שאדם צריך לפשפש במעשיו, אם יש לו עוון שגרם לו הצרה ויעשה על זה תשובה ויסתלק ממנו הצרה, ובפרט בימים קדושים אלו חודש אלול, שהוא מלשון ריגול וחיפוש, יפשפש האדם לא רק במזוזה אלא גם במעשיו ודרכיו ויתקן הטעון שיפור, וה' יעזרנו ברחמי לעשות רצונו כרצונו בשלמות.

בבריתא מסכת יומא דף י"א עמוד א' תניא: מזוזת יחיד נבדקת פעמים בשבוע, ושל רבים פעמים ביובל" ופירש רש"י שצריך לבדוק אותה שמא נרקבה או שנגנבה, ובשול"ת חתם סופר (י"ד סי' רפג) כתב על פי דברי רש"י אלו, דאין צריך בדיקה על פי מומחה הבקי בחסירות ויתרות, דהחשש אינו אלא שמא נרקב אות אחת, וזה כל אדם יכול לבדוק, אמנם צריך כן לדעת לבדוק כיוון שלפעמים מחמת הזעה נוצרים דיבוקים בין האותיות. **ולגבי תפילין** בירושלמי עירובין (פרק י' הלכה א'), תניא: תפילין צריך לבדוק פעם אחת לשנים עשר חודש, דברי רבי, רשב"ג אומר אינן צריכות בדיקה, הלל הזקן אומר תפילין אלו מאבי אמא הן. ובמכילתא (סוף פרשת בא) איתא: ושמרת את החוקה הזאת למועדה מימים ימימה, מלמד שהתפילין צריכות בדיקה אחת לשנים עשר חודש, נאמר כאן ימימה ונאמר להלן ימים תהיה גאותו, מה להלן י"ב חודש אף כאן י"ב חודש, דברי בית הלל, בית שמאי אומרים אינן צריכות בדיקה,

שמאי אומר תפילין אלו של אבי אמא הן. ודקדק מרן זצוק"ל ביחווה דעת ח"א סימן מ"ט שלפי הירושלמי נמצא שהלכה כרשב"ג וכהלל הזקן שאינם צריכים בדיקה, אמנם לדברי המכילתא יהיה הלכה כבית הלל שצריך לבדוק התפילין כל שנה, וכתב שנוראה שהדבר תלוי במחלוקת אחרת של רבי יוסי הגלילי ורבי עקיבא במנחות (ל"ו ע"ב), דתניא: ושמרת את החוקה הזאת למועדה מימים ימימה, ימים ולא לילות, מימים ולא כל הימים, פרט לשבתות וימים טובים שאין מניחים בהם תפילין, דברי רבי יוסי הגלילי, רבי עקיבא אומר לא נאמרה חוקה זו אלא לענין פסח בלבד, ושואלת הגמרא, לרבי עקיבא מנין לנו שאין מניחים תפילין בשבתות וימים טובים, ומשיבה, שלומד מהפסוק והיה לך לאות על ידך, יצאו שבתות וימים טובים שהם גופם אות. ופסקו רוב הפוסקים כרבי עקיבא, שהפסוק ושמרת את החוקה הזאת למועדה, מדבר בחוקת הפסח בלבד, ואם כן יהיה הלכה כרשב"ג וכהלל הזקן שתפילין אין צריכים בדיקה כלל מעיקר הדין וכן פסקו הרמב"ם ועוד, אמנם הכנסת הגדולה והמגן אברהם, כתבו, שבהיות וכבר נבדקו כמה זוגות תפילין ונמצאו פסולות מחמת הזיעה שמקלקלת את האותיות לכן מן הראוי להחמיר לבדוק לפחות פעמיים בכל שבע שנים, וכמו שנפסק ביורה דעה (סימן רצ"א סעיף א') לענין מזוזה, ע"כ. ולכן הכריע שהחמיר לבדוקם בכל שנה תבוא עליו ברכה, ולא כחלק מהפוסקים שכתבו שהיו זלזלו כשפותחם שלא לצורך, והמזוזות מן הדין כל שלוש שנים ומחצה.

המשך - מורנו ורבנו הלכה למעשה

הלכות כלליות להתעוררות

א. לימוד תורה חובה על כל אדם לקבוע עתים לתורה, שעליה נשאל האדם בעולם האמת, האם קבעת עתים לתורה? וישתדל שזמן זה יהא אצלו קבוע ועיקבי. וזו לשונו הזהב של מרן הש"ע (י"ד סימן רמו) "כל איש ישראל חייב בתלמוד תורה, בין עני בין עשיר, בין שלם בגופו בין בעל יסורים, בין בחור בין זקן גדול. אפילו עני המחזר על הפתחים, אפילו בעל אשה ובנים, חייב לקבוע לו זמן לתלמוד תורה ביום ובלילה, שנאמר: "והגית בו יומם ולילה".

ב. חינוך הילדים בדרך ישראל סבא, היתה משאת נפשם של אבותינו ואבות אבותינו עם ה'. בחינוך טהור, קדוש, ובעל ערכים יהודיים. ולכן על כל אדם לדאוג לבניו [או נכדיו] שיתחנכו במקומות תורניים ומבוקרים על פי המלצת גדולי הדור שליט"א. וכן להשפיע על

בטירחה או בתשלום גבוה יותר, אין שום היתר לכך. וכידוע שרחיצה בים או בבריכה מעורבת אסורים בהחלט בכל ימות השנה, וחמורים יותר מאכילת בשר חזיר ביום הכיפורים.

וכמו כן ריקודים מעורבים, או לבישת בגדים חשופים, האסורים מן התורה. וכנא' "והיה מחניך קדוש, ולא יראה בך ערות דבר".

ה. שלום הבית וטהרת המשפחה הם מהדברים העומדים ברומו של עולם שהתיר הקב"ה למחוק את שמו למען שלום הבית! ולכן על בני הזוג לנהוג בויתר ובחכמה אחד כלפי השני, כדי שתשרור בניהם אהבה ואחוה, ותשכון השכינה בביתם. ובכלל זאת עליהם ללמוד ולהקפיד בהלכות טהרת המשפחה, וללמוד את דיני ההרחקה, ואת כל תנאי הטהרה, ועוד. שהם הערובה לייסוד והחזקת הבית. ולזכות לילדים יראי ה', הנוהגים בכבוד להוריהם.

קרוביו וידידיו בהצלת ילדיהם לחינוך יהודי ואמיתי.

ג. ראייה אסורה ידועה היא חומרת האיסור בראיית דברים אסור"ם בטמבלוויזיה, ובקילקולים שנגרמים על ידה, וכן בכל מיני עיתונים וטלפונים לא מבוקרים למיניהם. המכשילים את האדם בעשרות איסורים, ר"ל. והורסים כל חלקה טובה בחינוך הילדים, ובפרט מהחיבור ל"אינטרנט" הפוגע בכל ערכי הצניעות וקדושת העם היהודי! שאבותינו הקדושים מסרו את נפשם - למען שמירת הצניעות והקדושה. [וגם כשמדובר לצורך "עבודתו" יש להתייעץ עם ת"ח האם הדבר מותר?].

ד. צניעות וקדושה רחיצה בבריכה או בחוף ים או בחדדי כושר מעורבים אסורים הם לחלוטין. [ביהרג ואל יעבור ר"ל]. ואפילו כשהדבר מדובר בבעיה רפואית לצורך בריאות גופו, הדבר אסור על פי תורתנו הקדושה. וילך לבריכה או לחוף ים מופרדים, גם כשזה כרוך

לרפואת - ר' שלמה בן שושנה, ר' אהרון בן מלכה, איתי רפאל בן מירה, משה בן יקום, ראובן בן מול, אריאל בן מליה, הרב רחמים רמיל מני בן שרה יחזקאל בן סביחה, מלכה בת אודליה, שמחה בת יששכר, יהודית בת נועה, רוזה בת ג'מילה. להצלחת - משפחת ברקאי, נועה בת חוהה הי"ו לנ"ע - הרב שלמה בן ר' סלימאן עזרי, יששכר בן מרים, דניאל בן יפה, לאה בת רחל, נאדיה שרה עזרי בת ר' אברהם, שרה בת בלקיס חנה.

העלון מוקדש

"ונתן לך רחמים ורחמך וחרבך"

איש לרעהו ומתנות לאביונים

אמרו חז"ל שיש להרבות במצוות צדקה וחסד

בחודש אלול

שכל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמיים

